فرهیختگان، نشست تخصصی «نظام حاکم بر علم در دوران حاضر» با حضور دکتر محمدمهدی طهرانچی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، دکتر احمد پاکنچی سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در یونسکو و برخی اساتید و دانشجویان دانشگاه آزاد به‌صورت مجازی برگزار شد. رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در این نشست تاکید کرد: «ایران پس از یک دهه پیشتازی در تولید علم، امروز باید به سمت ایجاد حرف نو برای نگرش‌های نو در یونسکو پیش برود و در تولید علم جهانی مشارکت فعال داشته باشد.» دکتر پاکنچی، سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در یونسکو نیز با اشاره به اهمیت قدرت فرهنگی در جهان معتقد است در مذاکرات و گفت‌وگوها کسی که دیپلماسی علمی و قدرت فرهنگی بالاتری داشته باشد، می‌تواند حرف خود را جلو ببرد. مشروح این نشست تخصصی را در ادامه می‌خوانید.

///

تحریم دانشگاه‌ها نقطه سیاهی در جریان علم است

دکتر طهرانچی خدا را شاکریم در دورانی زندگی می‌کنیم که در این ظلمتکده جهانی در سایه انقلاب اسلامی کشور ما با رهبری امامین انقلاب به‌عنوان یک کشور با رفتار تبعی در جهان علم مطرح نیست؛ بلکه کشوری است که در بین گروه پیشرو و گروه تابع، در زمره کشورهای مستقل قرار گرفته که این استقلال به‌عنوان ظهور کنشگران جدید در جهان علم در اسناد غرب به آن نگاه می‌شود. یکی از مباحثی که در مساله گام دوم انقلاب اسلامی به‌عنوان دستاورد ۴۰ ساله نظام باید به آن توجه دارند، اما در برخی مواقع خودمان از درون کمتر به این عظمت پرداخته‌ایم.

خوشبختانه فرصتی به دست آمده که سلسله‌مباحث کارشناسی با حضور کارشناسان و متخصصان امر صورت گیرد و این جلسات ان‌شاءالله به‌صورت ماهانه برگزار خواهد شد.

امروز دو نگاه به کشف علم وجود دارد، یک دیدگاه به اصطلاح ماکروسکوپی و دیدگاه دیگر میکروسکوپی است؛ یعنی یک نگاه از بیرون و یک نگاه از درون به علم وجود دارد. در نگاه از درون، همه اجزا کارکرد خود را انجام می‌دهند، اما زمانی که به نظام علم نگاه بالادستی صورت گیرد، این نظام در درجه اول متاثر از دیگر نظام‌های حاکم است. ما در دورانی هستیم که بشر تجربه دنیای معاصر، قدرت و علم را دارد. مباحثی که امروز در دنیا اتفاق می‌افتد، نشان‌دهنده این است که ما باید نگاه جامع بر علم داشته باشیم. دراوقع مهم است که نگاه نقادانه به آنچه در جهان درحال رخداد است، وجود داشته باشد.

در دوران معاصر می‌توان گفت ما قربانی آپارتاید علمی و نظام مسلط علمی هستیم. اتحادیه اروپا در تاریخ خود دانشگاه‌های بزرگی مانند صنعتی شریف و شهیدبهشتی را تحریم می‌کند. این نکته بسیار سیاهی در جریان علم است. تحریم دانشگاه‌ها دراوقع دسترسی ما به اطلاعات علمی را از سوی بنگاه‌های ناشری که تعهد به انتشار علم دارند، قطع کرده و این بسیار تاسف‌برانگیز است، حتی از انتشار مقالات علمی در حوزه پزشکی هم امتناع کرده‌اند، بنابراین لازم است نعمتها یا نگاه ایرانی، بلکه یا یک نگاه بین‌المللی و جامع به مساله علم نگاه کنیم.

دکتر پاکنچی سفیران دو وظیفه دارند که آن، این است تا مسائل کشورهای خود را در یونسکو دنبال کرده و مسائل یونسکو را نیز به مقامات کشور خود گزارش دهند. در ارتباط با یونسکو به دلیل نوع و جنس مسائلی که در آن مطرح است، مقامات کشور ما تمام مردم ایران می‌توانند باشند؛ چراکه در این سازمان مساله علم، فرهنگ و آموزش مطرح است و زمانی که ما درمورد این مسائل صحبت می‌کنیم، دراوقع باید تمام مردم در جریان اقدامات صورت گرفته قرار گیرند؛ بنابراین امروز می‌خواهم به یک گزارش‌دهی درخصوص اینکه یونسکو به‌دنبال چه اهدافی در حوزه علم است، بپردازم. هرچقدر اطلاعات ما در این زمینه بیشتر باشد، می‌توانیم حضوری فعال‌تر و جدی‌تر در این حوزه داشته باشیم. درخصوص دیپلماسی علم باید تاکید کنم که این نوع دیپلماسی در جهان اسلام سابقه دارد و شاخص‌ترین چهره جهان اسلام در این زمینه شخصیت ابوریحان بیرونی است. در اصل سلطان محمود غزنوی با یک هدف نظامی و سیاسی به هند لشکر کشید. در آن زمان سفیر فرهنگی ما در هند ابوریحان بیرونی بود و ما در عمل می‌بینیم که سلطان محمود غزنوی اگر توانست از هند غنائمی به دست آورد، اما ابوریحان بیرونی به‌عنوان سفیر علمی و فرهنگی ما توانست یک ذخیره گرانبهای علمی و فرهنگی بین دو کشور مبادله کند که تا امروز ثمرات آن قابل مشاهده است. دراوقع ابوریحان بیرونی نمادی از دیپلماسی علم را برای ما مطرح می‌کند و نشان می‌دهد اندیشمندان ما از دیرباز به این موضوع توجه داشته‌اند و ما نیز باید در عصر حاضر به آن توجه کنیم. در طول چند دهه اخیر درک جدیدی از دیپلماسی وجود دارد. دراوقع دیپلماسی از معنای کلاسیک خود که عمدتا دیپلماسی سیاسی بود، خارج شده و در دیپلماسی جدید با گونه‌هایی از دیپلماسی مواجه هستیم که یکی از مهم‌ترین آنها دیپلماسی علم است.

دیپلماسی علمی را می‌توان در قرون ۲ تا ۷ هجری جست‌وجو کرد

دکتر طهرانچی ما اگر خراسان بزرگ و فرهنگی را بررسی کنیم، از قزاقستان تا تاتارستان متوجه می‌شویم اساسا اتفاقی که افتاده، یک اتفاق دیپلماسی فرهنگی و علمی است، به‌طوری که بیش از سه‌هزار واژه ادبیات دینی فرق‌ها، ادبیات فارسی است و زمانی که دلیل مسلمان شدن این منطقه بررسی می‌شود، مشخص می‌شود که حکما و پزشکانی که از ایران به آن منطقه سفر کردند، به عنوان پزشک حکیم دیپلمات، فرهنگ و علم را منتقل کرده‌اند. دراوقع دیپلماسی علمی و فرهنگی توسط حکمای ما در منطقه در قرون دو تا هفتم هجری انجام شده است.

دیپلماسی علمی می‌خواهد بین ملت‌ها پل ارتباطی برقرار کند

دکتر پاکنچی در درک جدیدی که از دیپلماسی وجود دارد، دیپلماسی از معنای کلاسیک خود که عمدتا سیاسی بوده، خارج شده و در گونه جدید دیپلماسی ما با گونه‌ای جدید روبه‌رو هستیم که یکی از آنها دیپلماسی علمی است. یعنی امروز دیگر موضوع فقط ارتباط بین سیاستمداران مطرح نیست. رابطه بین ملت‌ها، دانشمندان و دانشگاه‌ها نیز از اهمیت قابل‌توجهی برخوردار است. دراوقع دیپلماسی علم جایی برای خود باز کرده؛ برای اینکه بتواند بین ملت‌ها پل ارتباطی برقرار کند. البته امروز نقشی را برای علم هم قائل هستند. همچنین یک نگاه بدبینانه در این حوزه وجود دارد که آن این است که اداره جهان توسط کمپانی‌های چندملیتی انجام می‌شود، اما نگاه واقع‌بینانه در این زمینه این است که بله کمپانی‌های چندملیتی وجود دارند، اما آن‌طور مداخله عوامل مثبت هم وجود دارد و می‌توانند بخشی را در ساختار سیاستگذاری جهانی در دست گرفته و ایفای نقش کنند.

دراوقع علم باید در این زمینه تمام توان خود را به کار گیرد.

دکتر طهرانچی بله. مثلا انگلستان سندی به عنوان چشم‌انداز پژوهش ۲۰ ساله انگلستان منتشر کرده که در آن مطرح شده بسته‌های متنوعی، نقش مهم مربوط به سرمایه‌گذاری در بستر پژوهشی در طیف وسیعی از کشورها را نشان می‌دهد. در این سند گفته شده بسیار ابالات‌متحده که بازیگر اصلی پژوهش در دنیاست، نسبت به جابه‌جایی‌های لرزه‌ای دورنمای جهانی رقابت که به‌طور ویژه نه محصراتی از توانمندی درحال رشد داخلی و فناوری چین و هند است، نگران است. این گزارش مطرح می‌کند یک‌سری کشورها مانند چین و هند حتی پیشرفت در علم و رقابت هستند. آمریکایی‌ها در گزارش فراتر از توفان می‌گویند، ما داریم جایگاه خود را از دست می‌دهیم و انگلستان نیز باید به همان میزان بزرگی تهدید را درک کرده و اقدام مناسبی برای مواجهه با آن در نظر بگیرد. دراوقع این سند و گزارش نشان می‌دهد ایالات‌متحده درحال بررسی جایگاه‌های خود است و تقاطع‌هایی را به شیوه قابل‌ملاحظه‌ای درک کرده است. گزارش فراتر از توفان یک فراخوان بیدارباش برای ایالات‌متحده مبنی بر تهدیدات پیش‌روی آنهاست. دراوقع آنها پذیرفته‌اند که یک جریان دیگر به وجود آمده و دارد جابه‌جایی را انجام می‌دهد. سندی که توسط بنیاد ملی علوم (National Science Foundation) مشهور به NSF در سال ۲۰۱۶ منتشر شده، اشاره شده که توسعه شمایی و روند رشد در مناطق مختلف یک جابه‌جایی شگفت‌انگیز در جغرافیای جهانی تحقیق، آموزش و فعالیت‌های تجاری علم و مهندسی پدید آورده است. پدیدارشدن یک دنیای چندقطبی فزاینده در علم و مهندسی یکی از ده‌ها رهبری علمی توسط ایالات‌متحده، اتحادیه اروپا و ژاپن بوده است. این موضوع نشان می‌دهد آنها پذیرفته‌اند که یک فضای چندقطبی ایجاد شده است.

زبان علم اختصاص به کشور خاصی ندارد

دکتر پاکنچی امروز نیاز به همکاری‌های سطح بین‌المللی افزایش پیدا کرده است، این موضوع باعث شده دیپلماسی علمی ضرورت بیشتری پیدا کند. در دیپلماسی علم دو نگاه وجود دارد؛ دیپلماسی در خدمت علم و علم در خدمت دیپلماسی. در یک نگاه، دیپلماسی کمک می‌کند همکاری‌های علمی بین ملت‌ها افزایش پیدا کند و تبادل دانش، استاد، همکاری‌های مشترک علمی و... صورت گیرد. از طرفی علم در خدمت دیپلماسی به این معناست که چگونه علم به‌عنوان کنشگر می‌تواند وارد عرصه دیپلماسی شده و کشورها را به هم نزدیک کند. کشورهایی که شاید نتوانند با عوامل دیگری مانند عوامل اقتصادی و سیاسی به هم نزدیک شوند، با دیپلماسی علم می‌توانند به هم نزدیک شوند. مهم است به این موضوع توجه شود که چگونه یک کشور بتواند در حوزه دیپلماسی فعال شده و نیازهای کشور را برآورده کند. همچنین در یک نگاه دیگر در سطح سیاست‌های جهانی، فرهنگ‌سازی‌های بین‌المللی و مقابله با چالش‌های فراملی چگونه می‌تواند از علم استفاده کند. مسائلی مانند تغییرات اقلیمی یا مساله همه‌گیری کرونا مسائلی نیست که بتوان در داخل یک کشور برای آنها راه‌حلی پیدا کرد و نیاز به دیپلماسی علمی دارد.

یونسکو بلافاصله پس از جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۵ تاسیس شد. کارکرد این سازمان در طول دهه‌های اخیر تغییر داشته و دیپلماسی علم را به‌عنوان یک همکاری بین کشورها در نظر گرفته است. ایران در سال ۱۹۴۸ به یونسکو ملحق شد که در این زمینه پیشتاز است. درحال حاضر ۱۹۳ کشور عضو این سازمان هستند و فضای یونسکو، فضای تعامل بین این ۱۹۳ کشور است. بسیاری از این کشورها شرایطی شبیه به کشور ما دارند و درحال توسعه علمی هستند و ما می‌توانیم همکاری‌های گسترده‌ای با این کشورها داشته باشیم و به‌دنبال دسترسی بیشتر به علم باشیم. دراوقع علم ماهیتا حد و مرز نمی‌شناسد و متعلق به کشور خاصی نیست. اگر در یک موضوع کشف علمی اتفاق بیفتد، متعلق به کل بشریت است و زبان علم اختصاص به کشور خاصی ندارد.

دکتر طهرانچی یک نگاهی در دنیا وجود دارد و معتقد است درکنار علم باید زبان غالب هم داشته باشیم. اینکه در هر مقطعی زبان ارتباطات عالمان یک زبان بوده، شکی نیست. همان‌طور که ۲۰۰ سال بعد از نزول قرآن، زبان علم عربی بود، درحال حاضر زبان انگلیسی به‌عنوان زبان تبادل بین جامعه علمی پذیرفته شده، اما این زبان، زبان تفکر همه جوامع نیست. هر کشوری زبان تفکر و خلق علمی خود را دارد و سپس برای انتقال و تبادل این علم به سمت زبان بین‌المللی و همه‌فهم می‌رود. اکنون مساله‌ای که مطرح است، این است که اگر ما تاکید کنیم که همه به سمت زبان مبتنی بر زبان تبادل علم حرکت کنند، یک‌سری تولیدکننده علم و یک‌سری مصرف‌کننده علم داریم و این نادرست است. می‌توان ازطریقت یونسکو در این زمینه کمک گرفت که با توجه به اینکه علم در ذات خود یکپارچه است، اما تولید علم حاصل تفکر و جریان علمی است. ما باید این جریان را حفظ کنیم. دراوقع زبان تفکر و جریان علمی دانش ابتدا شکل می‌گیرد و سپس به اشتراک گذاشته می‌شود.

در این زمینه دو نگاه وجود دارد؛ یک نگاه این است که باید یک نقطه در جریان شبکه جهانی باشد و بود و فرا به آن متصل شد و نگاه دیگر این است که ما یک جریان ملی داریم و این جریان ملی اقتدار درونی فرهنگی دارد و به جریان جهانی متصل است. یونسکو به‌عنوان یک نهاد فرهنگی که می‌خواهد فرهنگ‌های مختلف را به سامان درآورده و یک نگاه جامع داشته باشد، لازم است این موضوع را مورد بررسی قرار دهد؛ چراکه نقش مهمی دارد. جریان علم مانند دریایی است که رودهای مختلف از سرزمین‌های مختلف به آن می‌پیوندند. این رودخانه‌ها بسیار مهم هستند، چراکه جریان آب را هدایت می‌کنند تا دریا کامل‌تر شود. اگر در جریان توسعه جوامع علمی این رودخانه‌ها و چشمه‌ها بسته شوند، بسیار آسیب‌پذیر خواهد بود. در این زمینه تفکر، زبان و نوع اندیشه‌ها متفاوت است.

دکتر پاکنچی در دیپلماسی علمی شاهد یک وفاق بین دانشمندان هستیم که باید معتنم شمرده شود، دانشمندان یک حوزه یا یک منطق مشترک در اندیشیدن درباره ریاضیات، اخترشناسی، علوم اجتماعی، روانشناسی و... می‌توانند زمینه‌هایی را به وجود آورند که به یک نوع همگرایی برسیم.

دکتر طهرانچی یک مثال در این زمینه، رژیم حقوقی دریای خزر است که پنج کشور در آن منافع دارند. این رژیم حقوقی باید به گونه‌ای عمل کند تا منافع مشترک حاصل شود. در زمینه علم نیز همین طور است؛ علم زبان نمی‌کند مگر اینکه رژیم حقوقی تمام سرچشمه‌ها، رودها و کانون‌های پیرامون را به رسمیت شناخته و به آنها اعتبار دهد.

ادامه در صفحه ۵

ادامه از صفحه ۴

دکتر طهرانچی با تاکید بر یک دهه پیشتازی علمی کشور:

ایران باید به سمت ایجاد نگرش‌های نو در یونسکو برود

نماینده دائم ایران در یونسکو: دیپلماسی علمی و قدرت فرهنگی بالاتر موجب توفیق در مذاکره خواهد شد

دکتر پاکنچی باید یک نوع جداسازی انجام داد. ما دو نوع صورت‌مساله علمی داریم، اول صورت‌مساله‌هایی که ماهیتا درباره آنها وفاق وجود دارد. یعنی اگر درباره تغییرات اقلیمی دور هم جمع می‌شویم برای این است که تغییرات اقلیمی برای ما ایجاد مشکل کرده است. به‌عبارت دیگر من از دو نوع ادبیات رزمی و بزمی استفاده می‌کنم. در بحث‌های علمی که در حوزه دیپلماسی علم مطرح است، ما یک‌سری صورت‌مساله رزمی و یک‌سری صورت‌مساله بزمی داریم. صورت‌مساله‌های رزمی مانند تغییرات اقلیمی، بحران آب، تامین آب، کووید و... است. صورت‌مساله‌های بزمی ماضل موضوعاتی می‌شوند که به خودی خود وضعیت نرمالی دارند و هیچ حالت غیرعادی و چالشی در آن وجود ندارد. باید تاکید کنم که این تصور درست نیست که دیپلماسی علمی فقط در جاهایی مطرح است که حتما یک درگیری و چالش وجود داشته باشد. مثالی که می‌توانم در این زمینه به آن اشاره کنم، نقش برجسته ریاضیات و فیزیک نظری در دیپلماسی علم است. درحالی که حوزه ریاضیات یا فیزیک نظری به خودی خود هرگز حوزه چالش‌برانگیزی نیستند که یک مساله بین‌المللی را در جایی حل کنند، اما در دیپلماسی علم مهم هستند. برای جامعه ما بسیار مهم است که علم را یکپارچه ببینیم. یعنی نقش کارآمد علومی مانند ریاضیات و فیزیک نظری در دیپلماسی علم که نقشی پاینده و دور از فرازوفرود بحران‌هاست، بسیار مهم است که باید به آن توجه شود.

باید به سمت علم اقتدارآفرین حرکت کنیم

دکتر طهرانچی ذات علمی، قدرت‌آفرین است و ما باید به سمت سرمایه‌گذاری در حوزه علوم پایه برویم. بنابریکی از فرمایشات مقام‌معظم‌رهبری «علوم پایه مانند سرمایه در بانک و پشتوانه است»، این موضوع بسیار حائزاهمیت است. باید بتوانیم به سمت علم اقتدارآفرین حرکت کنیم.

دکتر پاکنچی صددرصد با صحبت‌های شما موافق هستم و این مهم در قدرت‌آفرینی موثر است اما اینکه قرارودادهای بحران‌ها در آن تاثیری ندارد را هم نباید فراموش کرد.

کارکردگرایی باید در جامعه مدیریت علمی بررسی شود

دکتر طهرانچی از سال ۲۰۱۰ کشور ایران در مجامع علمی بین‌المللی به رسمیت شناخته شد و سال ۲۰۱۷ با کسب رتبه ۱۵ علم جهان، توانست به موفقیت خوبی دست پیدا کند. دراوقع می‌توان گفت علوم پایه‌ای‌ها این قدرت را خلق کردند. این مباحث قابل‌تأمل است. اخیرا آقتی به وجود آمده که عده‌ای می‌گویند مقالات علمی مشکلی را حل نمی‌کند. این موضوع باید در جامعه مدیریت علمی بررسی شود؛ چراکه قطعا کاربردگرایی و کارکردگرایی دانش مهم است.

دکتر پاکنچی امروز قدرت علمی ایران را بسیاری از کشورها به رسمیت شناخته و می‌دانیم مبانی هسته که روابط علمی‌شان را با کشورمان بیشتر کنند.

ارتباطات علمی ایران و کوبا واکسنی ساخت که نماد قدرت است

دکتر طهرانچی ایران کشوری است که تمدن‌ساز است و ما در ایران تجربه ساختن یک تمدن علمی را داریم و در آن تمدن تمام قد علم غرب و علم روز را جذب و هضم کرده‌ایم. همچنین به علم در ایران یک نگاه روشمند اضافه شده است. این موضوع که علم را یکپارچه ببینیم، بدین‌معنا نیست که تمام علم با فلسفه پشت آن مورد قبول ماست. موضوع این است که اگر علم را نبینیم، نمی‌توانیم به جلوحرکت کنیم. باید علم را جذب و هضم کرد و سپس حرکت کنیم. دراوقع چیزی که از علم مطرح است باید قدرت جای خود را به علم برای امنیت داده است. در این کتاب مطرح شده است ما به‌زودی در دچار چالش بیولوژیک شوک بزرگ نیز از راه برد. پس آن باندمی کرونا که قبلا نیز پیش‌بینی شده بود، کشورهای خاصی توانستند خود را هماهنگ کرده و تکنولوژی واکسن را مطرح کنند. در این بین کشورهایی مانند ایران، هند، چین و کوبا نیز وارد عمل شدند. برای مثال واکسن کووپارس ماحصل تعامل ایران و کوبا در بایوتکنولوژی بود، البته ایران توانست واکسن برکت را نیز بسازد. می‌توان گفت ارتباطات علم و فناوری ایران و کوبا نسل جدیدی از واکسن‌ها را ساخت که نماد قدرت است، یعنی دیپلماسی صورت گرفت. دیپلماسی جایی است که قدرت و علم وجود دارد و علم هم قدرت افزاست.

توجه به نظرات نخبگان، کشور را در ریل توسعه قرار می‌دهد

معاون فرهنگی وزارت علوم گفت: «توسعه و پیشرفت کشور در تمامی حوزه‌ها منوط به فعالیت جریان‌ها و کانون‌های دانشجویی به‌ویژه نخبگان مراکز آموزش عالی است.» عبدالحسین کلانتری افزود: «در میان جریان عظیم دانشجویی که حدود سه میلیون نفر در کشور هستند، بی‌تردید مسئولیت دانشجویان نخبه، تشکل‌ها و کانون‌های فرهنگی بی‌بدیل است. تشکل‌ها، انجمن‌های علمی، کانون‌های هنری و فرهنگی و دانشجویی، دراوقع گروه‌های اجتماعی هستند که کار گروهی را تجربه و در این راستا تلاش می‌کنند کشور را در ریل توسعه قرار دهند.» کلانتری ادامه داد: «خواه یا ناخواه مربوطه مشکلات و مسائلی در مسیر فعالیت‌های دانشجویان فرهنگی هیأت‌ها وجود دارد، اما درنهایت برنده تمامی مناظرات و مباحث، فعالان فرهنگی و اجتماعی هستند.» وی ادامه داد: «رهبر معظم انقلاب در بیانیه گام دوم انقلاب توجه به جوانان را مورد تاکید قرار داده و ایشان این قشر از جامعه را میاندار اصلی آینده خطاب می‌کنند. معتقدم تغییر و تحول در جامعه به‌واسطه جوانان رخ خواهد داد و تحول و پویایی هر جامعه به دست این جوانان است.»

حدود ۲۰۰۰ دانشجوی ایرانی در اوکراین تحصیل می‌کنند

رئیس مرکز همکاری‌های بین‌المللی وزارت علوم با اشاره به اینکه پیش‌بینی می‌شود یک تا دو هزار دانشجوی ایرانی در دانشگاه‌های اوکراین تحصیل می‌کنند، گفت: «این دانشجویان به حال خود رها نمی‌شوند و برای کسانی که در دانشگاه‌های معتبر اوکراین مشغول تحصیل بوده‌اند امکان ادامه تحصیل در دانشگاه‌های داخل کشور فراهم خواهد شد.»

حسین سالار آملی در گفت‌وگو با ایسنا گفت: «وزارت علوم به‌طور جدی ازطریق وزارت امور خارجه با خانواده‌های ایرانی در دانشگاه‌های اوکراین تحصیل به کشور است. همچنین ما از کشورهای همسایه و دوست نیز وضعیت این دانشجویان را پیگیری می‌کنیم که به امید خدا دانشجویان ما به سلامت از منطقه خطر دور شده و به میهن اسلامی برگردند.» رئیس مرکز امور بین‌الملل وزارت علوم تاکید کرد: «تلاش می‌کنیم زمینه تحصیل دانشجویان ما که در اوکراین هستند را در کشور، در آینده نزدیک فراهم کنیم.»

نتایج زبان دکتری اردیبهشت و خرداد اعلام می‌شود

رئیس سازمان سنجش با تشریح زمان‌بندی اعلام نتایج آزمون دکتری در بهار ۱۴۰۱ گفت: «نتایج اولیه اردیبهشت و خرداد منتشر می‌شود.» عبدالرسول پورعباس در جمع خبرنگاران اظهار کرد: «نتایج اولیه معمولا در اردیبهشت و خرداد اعلام می‌شود و پس از انتخاب رشته، از اوایل مردادماه مصاحبه‌های دکتری در دانشگاه‌ها آغاز می‌شود و نتایج نهایی در شهریور اعلام خواهد شد.» وی گفت: «میزان تبدیل نمره زبان کنکور ۱۴۰۰ در دست افرایش یافته است، اما زمان تبدیل نمره دیگر تمدید نمی‌شود.» وی همچنین درباره رای دیوان عدالت اداری درخصوص منع نقل‌وانتقال فرزندان اعضای هیات علمی گفت: «این انتقال بی‌عدالتی نیست، اما آیین‌نامه اجرایی باید در شورای‌عالی انقلاب فرهنگی تصویب شود.» وی افزود: «نقل‌وانتقال دانشجویان ایثارگران، نقل‌وانتقال از مبدا به مقصد، نقل‌وانتقال سازمان امور دانشجویان کمیسیون موارد خاص و نقل‌وانتقال فرزندان اعضای هیات علمی چهار نوع انتقالات دانشجویی هستند. مجموع این نقل‌وانتقالات بیش از ۱۰ هزار دانشجو را شامل می‌شود، اما برای فرزندان اعضای هیأت‌علمی حدود یک‌هزار نفر است.»

برگزاری ماراتن کنکور دکتری با رقابت ۱۸۶ هزار داوطلب

کنکور دکتری ۱۴۰۱ دیروز جمعه ششم اسفندماه با رقابت بیش از ۱۸۶ هزار داوطلب برگزار شد. متقاضیان شرکت در آزمون پیش از ۱۸۶ هزار داوطلب در ۹۶ شهر، ۱۸۹ حوزه اصلی و ۵۹۷ حوزه فرعی با یکدیگر به رقابت پرداختند. این آزمون در ۵ هزار و ۹۰۵ سالن و کلاس بزرگ برگزار شد. ثبت‌نام در آزمون ورودی مقطع دکتری نیمه‌متمرکز (Ph.D) سال ۱۴۰۱ از دوشنبه اول آذرماه آغاز شد و جمعه ۱۲ آذرماه ۹۶۰ به پایان رسید. در این فرصت تعداد ۱۶۹ هزار و ۶۰۱ نفر ثبت‌نام کردند. پس از آن از اول تا ۱۰ دی‌ماه نیز فرصت دوباره‌ای با پرداخت هزینه ثبت‌نام مجدد برای داوطلبان آزمون ورودی مقطع دکتری نیمه‌متمرکز (Ph.D) سال ۱۴۰۱ درنظر گرفته شد.

با احتساب آمار ثبت‌نام ۱۸۵ هزار و ۷۷۵ نفر در آزمون ورودی مقطع دکتری نیمه‌متمرکز (Ph.D) سال ۱۴۰۱، میزان آمار داوطلبان آزمون دکتری سال ۱۴۰۱ نسبت به سال گذشته افزایش یافته است.

فردا، آخرین مهلت ثبت‌نام آزمون دستیاری پزشکی

متقاضیان ثبت‌نام چهل‌ونهمین دوره آزمون دستیاری پزشکی تا یکشنبه ۸ اسفند ۱۴۰۰ فرصت دارند در این آزمون ثبت‌نام کنند. آزمون دستیاری تخصصی پزشکی دوره چهل‌ونهم ۲۲ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود. کارت ورود به جلسه آزمون در هفته منتهی به آزمون از طریق سایت اینترنتی مرکز سنجش آموزش پزشکی به نشانی http://sanjeshp.ir دراختیار داوطلبان قرار خواهد گرفت و هر داوطلب موظف به پرینت کارت خود از روی سایت هستند. ثبت‌نام در این آزمون از اول اسفند آغاز شده است و متقاضیان تا فردا یکشنبه ۸ اسفند ۱۴۰۰ فرصت دارند در این آزمون ثبت‌نام کنند. همچنین پیوست دوم دفترچه راهنما و جزئیات شیوع ثبت‌نام چهل‌ونهمین دوره آزمون دستیاری تخصصی پزشکی اصلاح شده است و داوطلبان می‌توانند با توجه به مندرجات دفترچه راهنما در آزمون ثبت‌نام کنند.

باید نسبت به دیپلماسی علمی فعالانه‌تر عمل کنیم

دکتر پاکنچی بسیار می‌شنویم که در ایران پول حرف اول را می‌زند، بنده می‌گویم که حرف‌اولی در کار نیست، بلکه قدرت، سیاست، زور و پول هرکدام تلاش خودشان را انجام می‌دهند. در این میان قدرت فرهنگی هم در جهان وجود دارد و این مولفه بسیار مهم است. در مذاکرات و گفت‌وگوها کسی که دیپلماسی علمی و قدرت فرهنگی بالاتری داشته باشد، می‌تواند حرف خود را جلو ببرد، البته واضح است که در محیط جهانی علاوه‌بر دیپلماسی علم، مسائلی مانند ثروت و سیاست نیز وجود دارد، اما باید نسبت به دیپلماسی علمی فعال باشیم. قطعا در این شرایط باید تلاش کنیم خودمان را در وضعیت بهتری قرار دهیم.

دکتر طهرانچی ایران هم دارای قدرت علمی و فرهنگی است. به‌طور مثال مسجد گوهرشاد در مشهد نشانه‌ای از قدرت علمی و فرهنگی مردم ایران است که چگونه هنر یکی از حکمرانان مغول این گونه با فرهنگ ایران سرمایه خود را آورده و این بنای فرهنگی را ساخته است. یکی از مسائل مهم این است که مردم ایران به قدرت خود باور داشته باشند. این باورمندی بسیار مهم است. همچنین مساله اصلی این است که در دوران تاریخی گذشته و تمدنی ما، هیچ‌گاه ما فعال نبوده‌ایم. نگاه کنید در دوران تمدن از چین تا اندلس، ایرانیان بسیار فعال بودند و هیچ‌گاه منفعل عمل نکردند، چراکه همواره حرفی برای گفتن داشتند. متاسفانه در یک دوره زمانی ما دچار رکاده دروگرا و منفعل شدیم که باید به‌صورت جدی بررسی شود؛ چراکه تاریخ ایران این نیست.

پرداختن به موضوعات روز مقوم دیپلماسی علمی است

دکتر پاکنچی بله، در دوره‌هایی ما منفعل شده‌ایم. قطعا یکی از مواردی که ما به دیپلماسی وصل می‌کنند، موضوعات روز است. اغلب موضوعات علوم، مرز جغرافیایی نمی‌شناسند و مرزها مانع پیشبرد طرح‌های اساسی است. در این زمینه باید به کنفرانس تغییرات اقلیمی گلاسکو که در سال ۲۰۲۱ برگزار شد، اشاره کنم. در این کنفرانس مطرح شد عراق یکی از ۵ کشور نفت شکننده دربرابر تغییرات اقلیمی مانند ریگرده‌ها، منابع آب، کمبود غذا، مهاجرت و... است. این جمله از نظر علم و دیپلماسی علمی فقط عراقی‌ها را نگران نمی‌کند، بلکه ایرانیان نیز باید از باب این مساله نگران باشند؛ چراکه این مشکلات در ایران نیز وجود دارد؛ قطعا این بحران باعث ایجاد مشکل غذا در منطقه می‌شود، با قاطعیت می‌گویم این جمله باید دانشمندان کشور ما را بیشتر نگران کند و این ماهیت علم است. دراوقع این موضوع نقطه آغاز دیپلماسی علمی است که دانشمندان ما باید با دانشمندان عراقی دست‌به‌دست هم دهند تا مشکل حل شود. دراوقع مجموعه‌ای از کشورهای منطقه باید با دیپلماسی علمی بر این مشکل غلبه کنند. این موضوع معنای تازه‌ای به دیپلماسی علمی می‌دهد و را به یک ضرورت غیرقابل اجتناب تبدیل می‌کند و نشان می‌دهد علم بسیار توانمند است و می‌تواند مشکلات را حل کند.

دیپلماسی باید شبکه‌های منطقه‌ای مختلفی تشکیل دهیم

دکتر طهرانچی در اینجا می‌خواهم کمی کلی‌تر صحبت کنم. اینکه تغییرات اقلیمی موضوعی دقیق و جدی است و این موضوع نشان می‌دهد که در این گوشه مسائل نمی‌توان مساله را درون کشور حل کرد. اما آنچه واضح است اینکه دنیا به‌شدت دست به تخریب خود زده و خودش باید این تخریب‌ها را به‌صورت علمی حل کند و این موضوع را استفاده از ظرفیت علمی و دیپلماسی علمی حل خواهد شد. دنیای جدید، دنیایی است که تاثیرات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و دستگرای‌های طبیعت به‌شدت به‌عنوان یک مساله عمومی مطرح می‌شود. امروز مساله‌سازی در جهان درونی نیست، بلکه عمومی است و تعداد مساله‌های عمومی بسیار پیش‌روی جهان روزبه‌روز افزایش پیدا می‌کند و جامعه علمی باید در این زمینه مؤثر عمل کند و درهم‌تنیده‌تر شود.

دانشمندان در گذشته خود را با اروپا و دیپلماسی علمی آن تنظیم کرده بودند، اما در دیپلماسی جدید بنظر می‌آید شبکه‌های منطقه‌ای و مختلفی با همکاری‌های مختلف باید تشکیل شود و نمی‌شود در منطقه حضور داشت اما مسائل عمومی را کنار گذاشت، بلکه باید برای حل آن تلاش کرد. این امر فصل نوینی از دیپلماسی را مطرح می‌کند، یعنی مسائل عام ما چه در منطقه و چه در جهان گسترده‌تر می‌شود و باید نسبت به آن تغییراتی را در دیپلماسی علمی ایجاد کنیم.

نیازمند ارتقای علمی و تکنولوژی در سطح نظری هستیم

دکتر پاکنچی ما نیازمند ارتقای علمی و تکنولوژی در سطح نظری هستیم. طبعا قوانینی که اخلاقی‌تر بوده و دنبال تعامل دوطرفه با طبیعت هستند، می‌توانند نظریه‌ها را مطرح کنند که جلوی چنین مشکلاتی را تا حدی بگیرند. وقتی یونسکو شکل گرفت می‌خواست به «علم در خدمت جنگ» نه گفته و به‌سوی «علم برای صلح» پیش برود. در اساسنامه یونسکو نیز بر مساله «علم برای صلح» تاکید شده است، البته امروز استفاده از «علم برای جنگ» تمام نشده است. شعار یونسکو در مرحله اول این بود که به «علم در خدمت جنگ» نه بگوید. چند دهه بعد به‌خصوص از دهه ۸۰ شاهد موج جدیدی در یونسکو بودیم. این بار علم دراوقع به تخریب طبیعت و محیط‌زیست نه می‌گوید. «علم در خدمت جنگ» جای خود را به یک مشکل دیگر داده و تخریب طبیعت نیز به این مشکل اضافه شده است. امروز یونسکو به‌دنبال آری گفتن به شعار «علم در خدمت حفاظت از محیط‌زیست» است. این موج دوم از دیپلماسی علمی در یونسکو است.

دکتر طهرانچی یونسکو خودش را در دوران جنگ سرد موفق ندید و اتفاقاتی که می‌افتد این است که علم برای صلح و علم برای قدرت همیشه مسیر خودش را می‌رود. امروز هم بحثی که در اوکراین رخ داد حرف از علم است و این مهم نشان می‌دهد علم دراختیار قدرت و اقتدار وارد بحث می‌شوند.

نگرانی و پیش‌بینی درباره آینده، مسیری است که یونسکو دنبال می‌کند

دکتر پاکنچی مسائل جدیدی در یونسکو مطرح شده که درکنار پرونده جنگ و تخریب طبیعت دنبال می‌شود. چالش‌های جدیدی که امروز در یونسکو مطرح است، شامل نگرانی‌ها برای آینده و پیش‌بینی آینده است. تمام تصویربرداری‌هایی که در رمان‌ها و فیلم‌ها از انسان آینده ترسیم می‌شود، تصویر نگران‌کننده‌ای است. انسان از خود بیگانه شده و دراوقع انسان‌زدایی صورت گرفته است. همچ